

Elintarviketeollisuusliitto

LAUSUNTO

12.3.2026

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

U 14/2026 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toimenpiteistä unionin bioteknologia- ja biovalmistusalojen vahvistamiseksi erityisesti terveyden alalla sekä asetusten (EY) 178/2002, (EY) 1394/2007, (EU) 536/2014, (EU) 2019/6, (EU) 2024/795 ja (EU) 2024/1938 muuttamisesta (eurooppalainen bioteknologia-asetus) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivien 2001/18/EY ja 2010/53/EU muuttamisesta muuntogeenisten mikro-organismien markkinoille saattamisen ja elinten käsittelyn osalta.

Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua eurooppalaista bioteknologia-asetuksesta ja muuntogeenisiä mikro-organismeja koskevan direktiiviehdotuksen muuttamista koskevasta valtioneuvoston kirjelmästä.

ETL pitää valtioneuvoston kantaa Euroopan komission joulukuussa 2025 antamaan ehdotukseen Euroopan bioteknologia-asetukseksi ja direktiiviehdotukseen muuntogeenisten mikro-organismien markkinoille saattamisesta ja elinten käsittelystä hyvänä ja kannatettavana.

ETL korostaa, että bioteknologia on keskeinen osa biotaloutta ja tarjoaa ratkaisuja globaalin ruokajärjestelmän kestävyys- ja kilpailukykyyn vahvistamiseen. Bioteknologian ja biovalmistuksen avulla voidaan kehittää kestäviä elintarvikkeita ja tuotantomenetelmiä, mukaan lukien täsmäfermentoidut ja solupohjaiset tuotteet, jotka vähentävät päästöjä ja luonnonvarojen käyttöä.

ETL:n kiittää, että valtioneuvoston kannassa pidetään tärkeänä bioteknologiaan liittyvän elintarvikeketjun huomioimista ehdotuksessa.

Uuselintarvikkeet tulee sisällyttää sääntelytestiympäristöihin

Ehdotus Euroopan bioteknologia-asetukseksi tuo käyttöön sääntelytestiympäristöt, joiden tavoitteena on parantaa tieteellistä riskinarviointia, tietovaatimuksia ja sääntelyn kehittymistä nopeasti etenevän bioteknologian mukana. Tämä on lähtökohteisesti erittäin myönteinen ja kannatettava uudistus.

Ehdotuksessa uuselintarvikkeet on kuitenkin rajattu testiympäristöjen ulkopuolelle viitaten mahdollisiin eettisiin tai kulttuurisiin huolenaiheisiin. Rajaus ei ole johdonmukainen EU:n elintarvikelainsäädännön kanssa eikä tue asetuksen tavoitteita. Uuselintarvikkeiden hyväksyminen perustuu EU:ssa yksinomaan tieteelliseen turvallisuusarviointiin, eikä eettisiä tai kulttuurisia näkökohtia huomioida EFSA:n arvioinnissa. Sääntelytestiympäristöt eivät myöskään myönnä markkinoillepääsyä tai poikkeuksia lainsäädännöstä, vaan tukevat riskinarvioinnin valmistelua.

Nykyinen rajaus luo epä johdonmukaisuuden, sillä testiympäristöt voivat koskea bioteknologisia prosesseja ja menetelmiä useissa elintarvikeryhmissä, mutta eivät silloin, kun lopputulos luokitellaan uuselintarvikkeeksi. Erottelu ei perustu tieteelliseen riskiin tai teknologiaan, vaan sääntelylliseen luokitteluun.

Rajaus heikentää innovaatiotavoitteita, sillä monet uuselintarvikkeet kehitetään edistyneillä bioteknologisilla menetelmillä ja edellyttävät uusia arviointikäytäntöjä sekä varhaista vuoropuhelua EFSA:n kanssa – juuri niissä tilanteissa, joissa sääntelytestiympäristöistä olisi eniten hyötyä. Poissulkeminen ei lisää kuluttajansuojaa, vaan rajoittaa riskinarvioinnin kehittämistä ja sääntelyn ajantasaisuutta.

Uuselintarvikkeet tulisi sisällyttää sääntelytestiympäristöihin samoin edellytyksin kuin muut säännellyt elintarvikeryhmät. Uuselintarvikeasetuksen vaatimukset säilyisivät ennallaan, mutta samalla EU:n elintarvikesääntelyä voitaisiin kehittää hallitusti, tieteeseen perustuen ja innovaatioita tukien. ETL katsoo, että valtioneuvoston tulisi kannassaan tukea tätä vielä nykyistä ponnekkammin ja vaikuttaa asiaan aktiivisesti EU-tasolla. Uuselintarvikkeilla voidaan vastata ruoantuotannon kestävyys haasteisiin ja varmistaa EU:n ruokaturvaa perinteisen ruoantuotannon rinnalla. Kuten muussa bioteknologian hyödyntämisessä, myös uuselintarviketuotannossa EU jää jälkeen USAsta ja Kiinasta ja yritykset siirtävät tuotantonsa EU:n ulkopuolelle.

Euroopan Elintarviketurvallisuusviraston EFSA:n resursseja vahvistettava

Asetuksen (EY) 178/2002 (yleinen elintarvikelainsäädäntö) osalta ehdotetaan muutoksia Euroopan elintarviketurvallisuusviraston riskinarviointiprosessien sujuvoittamiseksi. Bioteknologia-asetuksessa ehdotetaan vahvistettavaksi EFSA:n henkilöstöä ja taloutta ehdotetaan hankkeisiin liittyvien tehtävien hoitamiseksi vuosien 2028–2034 monivuotisessa rahoituskehyksessä. Valtioneuvoston arvion mukaan bioteknologia-asetusehdotus ja mikro-organismeja koskeva direktiiviehdotus tulisivat edellyttämään lisäresursseja myös toimivaltaisille viranomaisille sekä eettisille toimikunnille.

ETL pitää erittäin tärkeänä, että riittävät resurssit taataan sekä EFSA:lle että toimivaltaisille viranomaisille, jotta asetusehdotuksen tavoitteet parantaa terveysalan bioteknologiasektorin kilpailukykyä, luoda edellytykset bioteknologian innovaatioiden, tuotteiden ja palvelujen kehittämiseksi ja oikea aikaiselle saattamiselle EU:n markkinoille sekä kannustaa yrityksiä tekemään tutkimusta ja tuotantoa Euroopassa toteutuvat.

Pitkäjänteinen TKI-rahoitus varmistettava

Elintarviketeollisuusliitto korostaa TKI-rahoituksen merkitystä elintarviketeollisuuden uudistumiselle. Bioteknologian täyden potentiaalin hyödyntäminen edellyttää investointeja koko biotalouden arvoketjussa. Tämä puolestaan vaatii ennustettavaa ja innovaatioita kannustavaa sääntely-ympäristöä sekä riittäviä panostuksia tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan (TKI). Elintarvikkeiden rooli tulee tunnistaa selkeästi EU:n kilpailukyvyyn kehittämiseen ja TKI-toimintoihin suunnatuissa rahoitusinstrumenteissa, aloitteissa ja strategioissa, ja rahoituksen hakemisen on oltava hallinnollisesti sujuvaa kaikenkokoisille yrityksille.

Lisätiedot Johtaja Marleena Tanhuanpää, marleena.tanhuanpaa@etl.fi
ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY